

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Mundus Aspectabilis Philosophice Consideratus

Falck, Joseph

Augustae Vindelicorum, 1740

§. I. Existit Deus infinitè perfectus, Creator Mundi omne laude dignissimus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95848](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95848)

quâ scimus, quid in orbe terrarum agatur, & quid melius sit, discernere possumus, illam operibus suis philosophicis inseruit Illustrissimus ac Doctissimus Archiepiscopus Cameracensis D. de Fenelon: & quidem materiam hanc ita pertractat, ut sit ad captum omnium, quia omnibus necessaria; dignissima proinde, quæ pro coronide hic etiam inseratur.

SYNOPSIS.

TRia præcipua capita ad salutem necessaria, homini etiam simplici ita exposita & probata, ut facile veram religionem agnoscat, eique toto animo se submittat. Existit Deus Creator universi & omnium Pater, quem propterea debent creaturæ rationales & filii colere, modo quo possunt meliore tanta Majestate digno: cultus talis non habetur, nisi in Religione Christiana; & quidem sola Catholica illum docet modo, ad omnium captum & necessitatem accommodato: Nemo igitur est, qui hanc non præferre debeat, atque in ea indubitanter vivere ac mori præoptet, si salutis suæ consultum velit.

§. I.

*Existit Deus infinitè perfectus, Creator
Mundi omni laude dignissimus.*

UT hanc veritatem percipiat homo, opus non est, nisi ut oculos aperiat, & mentem habeat liberam; statim enim absque ratiocinio agnosceret potentiam & sapientiam Creatoris in opere suo relucentem. Quod si aliquis, qui plus vult sapere, quam oportet sapere, hanc veritatem impugnet, cum illo neutiquam disputabo, id solum rogabo, ut supponam illum post naufragium in desertam insulam ejectum: ibi videt domum ad omnes architectonicæ regulas constructam, omni suppellectilis genere magnificè ornatam, in conclavi interiore libros optimos in omni genere, pulcherrimo ordine dispositos; nemo tamen mortalium comparet in tota insula. Jam quæro ex illo, utrùm possit sibi persuadere, totum hoc opus esse fortuitum sine industria dirigente? Contendo potius ego, illum non posse, quantumvis sibi vim inferat, sibi persuadere, hanc lapidum congeriem tali ordine ac symmetria dispositam, hanc omnis generis suppellectilem tanta arte ac proportionem elaboratam, & tam bellè collocatam, tot libros de sublimioribus scientiis tam accuratè tractantes, combinationem esse merè fortuitam. Poterit equidem subtile aliquod ingenium forsan aliquid asserere, quo paradoxum adeò absurdum quocunque demum modo speculativè propugnet: practicè tamen non poterit unquam seriò dubitare de intelligentis industria in tali ædificio resplendente. Hæc impotentia dubitandi in homine ostendit, illum plenè convictum esse; hic, ut ita dicam, ultimus humanæ rationis terminus est, quem supergredi non potest.

Si jam tale ædificium nobis statim ingerat cognitionem industrii artificis; quantò magis hæc rerum universitas, immensum hoc opus tanta rerum varietate distinctum, tanto ornatu variegatum, tam excellenti partium ordine dispositum, tam admirandis motibus conspicuum, illico nobis manifestabit Opificem sapientissimum? Hæc comparatio obvia est, & nemo est, quem illa non

convincat de existentia Divinitatis, & fortè facilius hominem simplicem, quàm Philosophum vanum; hæc enim est differentia inter plebejum hominem, & talem sciolum, quòd ille in sua simplicitate sequatur statim ea, quæ primo aspectu ei manifesta sunt; iste verò suis præjudiciis seductus, variis subtilitatibus ipsam suam rationem obnubilet. En igitur Divinitatem ita omnium oculis expositam, ut nullus homo mentis compos, qui attentus sit sine vanitate & animi passione, illam non videat. Tantum abest, ut opus habeat multo ratiocinio, ut potius nihil timendum habeat, quàm ut fallaci ratiocinio implicetur: non magis opus habet meditatione, ut Deum suum ex aspectu mundi visibilis agnoscat, quàm ut supponat horologopæum, dum videt horologium, aut architectum, dum considerat ædificium.

Statim autem ac homo cognoscit suum Creatorem ac Patrem optimum, à quo habet esse, vitam, & omnia ad vitam necessaria, à cuius nutu dependent omnia, quique suprema potestate illa gubernat, à quo solo, uti sunt omnia, ita etiam ille suam felicitatem expectare debet: homo, inquam, qui hoc cognoscit, naturali rationis dictamine agnoscit etiam, & iudicat, supremum hunc Creatorem ac Patrem optimum colendum esse, & quidem modo, quo potest meliore, & quantum in ejus viribus est, tanta Majestate ac Bonitate condigno.

§. II.

*Sola Religio Christiana cultum habet**Deo dignum.*

Religionis Christianæ fundamentum & basis est amor Dei; hoc est enim primum & maximum mandatum, hæc prima regula, *Ut Deum nostrum amemus ex toto corde, ex tota mente, ex totis viribus*: Religionēs reliquæ consistebant in timore Deorum, quos cupiebant placare; atque in spe beneficiorum, quæ studebant sibi procurare per aliquem cultum exteriorem, per preces & sacrificia. Religio autem, quam nos docuit Jesus Christus, nos obligat ad Deum magis amandum, quàm nos ipsos, atque ad nosmetipsos non aliter amandos, quàm ex amore ipsius: Nobis illa proponit, in mercedem, perfectum & æternum amorem: illa exigit abnegationem propriam, *Abneget semetipsum*; exigit nempe omnis amoris proprii exclusionem, ut nos duntaxat amemus ex charitate, veluti rem ad Deum spectantem, quàmque Deus vult à nobis amari in semetipso. Hæc inversio totius hominis, est restitutio ordinis novi hominis. En! quod ingenium humanum non excogitavit: superiorem esse potentiam necesse est, quæ vertit hominem contra se ipsum, eumque cogit ad ferendam hanc sententiam contra suum amorem proprium; nihil tamen adeò evidenter justum est, nihilque simul, quod intima hominis, sui ipsius idololatra, adeò evertat supditus. Deus non sufficienter colitur, nisi per hunc amorem summum, ut sæpe repetit S. August. Unde ergo factum est, ut potissima pars hominum descederet in oppositum? substituit nempe sacrificia animalium, thus, aliæque dona in locum sui ipsius, victimæ, quam oportebat immolari. Dicatur jam homini, etiam simplici & indocto, quod debeamus amare Deum Patrem nostrum, qui nos fecit propter se: verbum hoc statim